

RIO+20
United Nations Conference
on Sustainable Development

Distribucija: opća
19. lipnja 2012.

Izvorni jezik: engleski

Rio de Janeiro, Brazil
20. – 22. lipnja 2012.

Točka 10. provizornog dnevnog reda**

Ishod Konferencije

Pismo datirano 18. lipnja 2012. upućeno glavnom tajniku Konferencije Ujedinjenih naroda o održivom razvoju od strane stalne predstavnice Brazila pri Ujedinjenim narodima

Uz ovo pismo prilažem i dokument pod nazivom „10-godišnji okvir za programe promicanja obrazaca održive potrošnje i proizvodnje“ (vidi aneks).

Bila bih vam zahvalna kad biste tekst ovog pisma i priloženog aneksa distribuirali kao dokument Konferencije Ujedinjenih naroda o održivom razvoju koja će se održati u Rio de Janeiru, Brazilu, od 20. do 22. lipnja 2012. godine u skladu s točkom 10. dnevnog reda.

(*potpis*) Maria Luiza **Ribeiro Viotti**
veleposlanica i stalna predstavnica

* Ponovno izdano 20. lipnja 2012. zbog tehničkih poteškoća.

** A/CONF.216/1.

Aneks pisma datiranog 18. lipnja 2012. upućenog glavnom tajniku Konferencije Ujedinjenih naroda o održivom razvoju od strane stalne predstavnice Brazila pri Ujedinjenim narodima

10-godišnji okvir za programe promicanja obrazaca održive potrošnje i proizvodnje

1. U svrhu postizanja ciljeva definiranih u poglavlju 3. Plana provedbe donesenog na Svjetskom sastanku na vrhu o održivom razvoju (Johanesburški plan provedbe)^a u vezi održive potrošnje i proizvodnje, 10-godišnji okvir za programe promicanja obrazaca održive potrošnje i proizvodnje za razdoblje 2012. – 2022., utemeljen na Planu 21^b, Deklaraciji o okolišu i razvoju potpisanoj u Riju^c te Johanesburškom planu provedbe, bi trebao slijediti sljedeću viziju i ciljeve:

(a) Za postizanje održivog razvoja na globalnoj razini neophodne su temeljne promjene u načinu proizvodnje i potrošnje različitih društava. Sve bi zemlje trebale promicati obrasce održive potrošnje i proizvodnje, uz razvijene zemlje kao predvodnike tog procesa i koristi za sve ostale zemlje, uzimajući u obzir načela donesena u Riju, uključujući, između ostalog, i načelo zajedničkih ali diferenciranih odgovornosti navedenih u načelu 7. Deklaracije o okolišu i razvoju potpisane u Riju. Vlade, relevantne međunarodne organizacije, privatni sektor i sve veće grupacije bi trebale igrati aktivnu ulogu u procesu mijenjanja obrazaca neodržive potrošnje i proizvodnje;

(b) Regionalnim i nacionalnim inicijativama potrebna je podrška za ubrzanje prelaska na održivu potrošnju i proizvodnju u cilju promicanja društvenog i gospodarskog razvoja unutar prihvatnih granica ekosustava, nastojeći pritom i, gdje je to moguće, uistinu odvojiti gospodarski rast od degradacije okoliša kroz poboljšanje učinkovitosti i održivosti u korištenju resursa i proizvodnim procesima te smanjenje degradacije resursa, onečišćenja i otpada. Predvođene razvijenim zemljama, sve bi zemlje trebale započeti poduzimati odgovarajuće mjere, uzimajući u obzir razinu razvoja i mogućnosti različitih zemalja u razvoju, kroz mobilizaciju financijske i tehničke pomoći iz svih izvora i izgradnju kapaciteta zemalja u razvoju;

(c) 10-godišnji okvir bi trebao potvrditi zajedničku viziju odnosno:

(i) podržati održiv, uključiv i pravedan globalni rast, iskorjenjivanje siromaštva i napredak za sve;

(ii) posvetiti pažnju osnovnim potrebama i osigurati bolju kvalitetu života;

---

^a *Izvešće sa Svjetskog sastanka na vrhu o održivom razvoju, Johannesburg, Južna Afrika, 26. kolovoza – 4. rujna 2002.* (publikacija Ujedinjenih naroda, prodajni br. E.03.II.A.1 i korekcije), poglavlje. I, odluka 2., aneks.

^b *Izvešće sa Konferencije Ujedinjenih naroda o okolišu i razvoju, Rio de Janeiro, 3. – 14. lipnja 1992., vol. I, Odluke usvojene na Konferenciji* (publikacija Ujedinjenih Naroda, prodajni br. E.93.I.8 i korekcije), odluka 1., aneks II.

^c *Ibid.*, aneks I.

- (iii) poboljšati sposobnost zadovoljavanja potreba budućih generacija i čuvati, štititi i obnavljati zdravlje i integritet ekosustava planeta Zemlje;
- (iv) promicati jednakost spolova i aktivno sudjelovanje grupa, uključujući, između ostalog, žene, djecu, mladež, starosjedioce i osobe koje žive u najosjetljivijim okolnostima;
- (v) smanjiti korištenje opasnih materijala i otrovnih kemikalija te proizvodnju otpada poput prirodno nerazgradivih materijala i emisija onečišćujućih tvari;
- (vi) štititi prirodne resurse i promicati učinkovitije korištenje prirodnih resursa, proizvoda i obnovljenih materijala;
- (vii) promicati pristupe utemeljene na analizi životnog ciklusa, uključujući učinkovito i održivo korištenje resursa, znanstvene i tradicionalne pristupe, koncepte „od kolijevke do kolijevke“ i „3R“ (prema eng. *reduce* = smanjiti, *reuse* = ponovno iskoristiti i *recycle* = reciklirati) te, prema potrebi, i druge povezane metodologije;
- (viii) promicati stvaranje novih gospodarskih prilika za sve zemlje, uz poseban naglasak na zemlje u razvoju;
- (ix) promicati konkurentno, uključivo gospodarstvo koje osigurava punu i produktivnu zaposlenost te dostojanstven rad svima, te podržava učinkovite sustave socijalne zaštite;
- (x) služiti kao alat podrške u provedbi globalnih obveza vezanih uz održivi razvoj, postizanje milenijskih ciljeva razvoja te ciljeva postavljenih u okviru relevantnih multilateralnih sporazuma o okolišu.

Zajedničke vrijednosti

2. U svrhu postizanja gore navedene vizije i ciljeva:

(a) 10-godišnji okvir za programe promicanja obrazaca održive potrošnje i proizvodnje bi trebao biti fleksibilan na način da uvažava različite razine razvoja i kapaciteta te nacionalne strategije razvoja, prioritete i politike različitih zemalja, te omogućavati uključivanje novih pitanja, uz razvijene zemlje kao predvodnice u provedbi mjera kojima je cilj osigurati održivije obrasce potrošnje i proizvodnje;

(b) 10-godišnji okvir bi se također trebao oslanjati i na korisne aspekte iskustava kao što su, primjerice, Marakeški proces, Strateški pristup međunarodnom upravljanju kemikalijama^d te nacionalni centri za čišću proizvodnju. Tekuće aktivnosti koje se provode u okviru Marakeškog procesa, kao što su aktivnosti radnih grupa, trebalo bi razmotriti u vidu integracije u strukturu 10-godišnjeg okvira za programe;

(c) 10-godišnji okvir bi također trebao uzimati u obzir i načela usvojena u Riju, budući da se ista odnose na održivu potrošnju i proizvodnju;

^d Vidi izvješće sa prvog sastanka Međunarodne konferencije o upravljanju kemikalijama (SAICM/ICCM.1/7), aneksi I-III.

(d) 10-godišnji okvir se ne bi smio tumačiti kao poziv na nova ograničenja u vezi financiranja međunarodnog razvoja i javne pomoći za razvoj;

(e) naponi koji se ulažu u cilju promicanja održive potrošnje i proizvodnje se ne bi smjeli primjenjivati kao sredstva proizvoljne ili neopravdane diskriminacije među zemljama u kojima prevladavaju isti uvjeti ili kao prikriveno ograničenje međunarodne trgovine, dok bi, s druge strane, morali biti u skladu s odredbama sporazuma u nadležnosti Svjetske trgovinske organizacije;

(f) napore koji se ulažu u cilju promicanja održive potrošnje i proizvodnje bi trebalo provoditi na način kojim se podržava razvoj tržišnih prilika za uvođenje novih proizvoda i tehnologija, osobito onih koji potječu iz zemalja u razvoju;

(g) kad je riječ o izboru metoda i pristupa uključenih u 10-godišnji okvir za programe, trebalo bi uzeti u obzir specifične okolnosti zemalja i obilježja proizvodnih sustava;

(h) 10-godišnji okvir bi trebao dovesti do smanjenja fragmentacije i podržati sinergije u odgovorima na razne ekonomske, okolišne i socijalne izazove u aktivnostima koje se provode u vezi održive potrošnje i proizvodnje, kao i ispunjavanju globalnih obveza vezanih uz održivi razvoj, uključujući postizanje milenijskih ciljeva razvoja i ispunjavanje obveza po multilateralnim sporazumima o okolišu, izbjegavajući pritom dupliciranje postojećih međunarodnih i regionalnih inicijativa te imajući u vidu postignut napredak i preostale izazove;

(i) 10-godišnji okvir bi trebao podržati integraciju održive potrošnje i proizvodnje u politike, programe i strategije održivog razvoja, uključujući, gdje je to primjereno, i strategije za smanjenje siromaštva.

Zadaće

3. Predviđene zadaće 10-godišnjeg okvira za programe promicanja obrazaca održive potrošnje i proizvodnje:

(a) promicati dodanu vrijednost pristupa kojim se osigurava održiva potrošnja i proizvodnja u razvijenim zemljama i zemljama u razvoju te posebno prilike za ostvarivanje brzog napretka u postizanju društvenog i gospodarskog razvoja unutar prihvatnih kapaciteta ekosustava korištenjem rješenja koja pogoduju svima;

(b) omogućiti svim relevantnim dionicima da dijele informacije i alate te usvoje i slijede najbolju praksu utvrđenu u različitim regijama, uključujući i putem Marakeškog procesa, prepoznajući pritom potrebu da se u tome pruži pomoć zemljama u razvoju;

(c) podržati postizanje više razine suradnje i povezanosti svih dionika, uključujući i javno-privatna partnerstva;

(d) podržati integraciju održive potrošnje i proizvodnje u proces donošenja odluka na svim razinama s obzirom na širi utjecaj iste, primjerice kroz strateško planiranje i donošenje politika;

(e) podići razinu svijesti i uključivanja civilnog društva, s posebnim naglaskom na školsko obrazovanje, prvenstveno mladeži, te integraciju obrazovanja o održivoj potrošnji i proizvodnji u službene i neslužbene obrazovne programe, gdje se to smatra prikladnim;

(f) olakšati pristup tehničkoj pomoći, prilikama za obuku, sredstvima, tehnologiji i mjerama izgradnje kapaciteta, naročito u zemljama u razvoju;

(g) koristiti znanstvenu i političku bazu znanja te relevantne međunarodne mehanizme znanstvene politike;

(h) podržati napore koje zemlje u razvoju ulažu u jačanje znanstvenih i tehnoloških kapaciteta u cilju osiguranja održivijih obrazaca potrošnje i proizvodnje;

(i) promicati uključivanje privatnog sektora u napore koji se ulažu u cilju prelaska na održivu potrošnju i proizvodnju, naročito sektora s velikim utjecajem na okoliš i društvo, kroz, između ostalog, mjere koje se provode u okviru korporativne odgovornosti prema društvu i okolišu;

(j) podržati inovacije i nove ideje uz pridavanje veće važnosti tradicionalnom znanju;

(k) poticati primjenu koncepta „3R“ kroz, između ostalog, promicanje vršenja popravaka i održavanja kao alternative novim proizvodima;

(l) u provedbi programa uzeti u obzir dostupne informacije o osnovnim uzrocima trenutnih obrazaca potrošnje, ovisno o slučaju, te o troškovima i koristima provedbe programa održive potrošnje i proizvodnje, naročito u vezi utjecaja na zapošljavanje i siromaštvo;

(m) usmjeriti međunarodnu pažnju na uspješne nacionalne, regionalne i međunarodne inicijative za ubrzanje prelaska na održivu potrošnju i proizvodnju, uključujući i inicijative za promicanje prijenosa tehnologije, u skladu sa zajednički dogovorenim uvjetima, kao poticaja za aktivno sudjelovanje u 10-godišnjem okviru za programe, primjerice isticanjem uspjeha u izvješćima o napretku.

Organizacijska struktura

4. Organizacijska struktura 10-godišnjeg okvira za programe promicanja obrazaca održive potrošnje i proizvodnje bi trebala uključivati sljedeće elemente:

(a) od Programa Ujedinjenih naroda za okoliš bi trebalo zatražiti da, tijekom svog sadašnjeg mandata, služi kao tajništvo 10-godišnjeg okvira te da u tom svojstvu vrši sljedeće zadaće:

(i) blisko surađuje sa i odgovara Zemljama članicama;

(ii) surađuje sa svim relevantnim tijelima Ujedinjenih naroda, uključujući Odjel za gospodarska i socijalna pitanja, Organizaciju Ujedinjenih naroda za industrijski razvoj, Konferenciju Ujedinjenih naroda o trgovini i razvoju, Program Ujedinjenih naroda za razvoj, Organizaciju Ujedinjenih naroda za hranu i poljoprivredu, Međunarodnu organizaciju rada, Program Ujedinjenih naroda o ljudskim naseljima, Svjetsku zdravstvenu organizaciju, Organizaciju Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu te Svjetsku turističku organizaciju, kroz aktivnosti međuagencijske koordinacijske grupe te suradnju s regionalnim tijelima i komisijama u cilju postizanja čvrste koordinacije;

- (iii) podržava aktivno sudjelovanje ključnih dionika u 10-godišnjem okviru;
  - (iv) pridonosi ispunjenju gore navedenih zadaća 10-godišnjeg okvira za programe;
  - (v) održava popis aktivnih programa i inicijativa obuhvaćenih 10-godišnjim okvirom za programe;
  - (vi) organizira relevantne sastanke u vezi 10-godišnjeg okvira za programe i osigura povezane usluge;
  - (vii) priprema izvješća relevantna za 10-godišnji okvir za programe;
  - (viii) dvaput godišnje izvještava Komisiju za održivi razvoj o aktivnostima i financijskom stanju fonda za niže opisane programe;
- (b) potrebno je osnovati mali odbor koji će:
- (i) promicati 10-godišnji okvir za programe;
  - (ii) upravljati tajništvom 10-godišnjeg okvira za programe;
  - (iii) pružati pomoć tajništvu u financiranju održive potrošnje i proizvodnje, što uključuje i dobrovoljne priloge fondu za niže opisane programe;
  - (iv) nadzirati aktivnosti tajništva vezane uz upravljanje fondom za posebnu namjenu i procesom odobravanja projekata u svrhu osiguranja neutralnosti, objektivnosti, transparentnosti, odgovornosti i regionalne ravnoteže u dodjeljivanju i korištenju sredstava iz fonda;
  - (v) vršiti pregled godišnjih izvješća tajništva o napretku programa obuhvaćenih 10-godišnjim okvirom;
  - (vi) izvještavati Komisiju za održivi razvoj o napretku 10-godišnjeg okvira za programe na godišnjoj razini;
  - (vii) sazivati međunarodne i regionalne sastanke;
  - (viii) upravljati pripremama za vršenje petogodišnje procjene 10-godišnjeg okvira za programe;
  - (ix) pozivati predstavnike tijela Ujedinjenih naroda i vodećih grupacija na sudjelovanje u odlučivanju;
- (c) od Opće skupštine bi trebalo zatražiti da razmotri sastav odbora i postupak imenovanja članova istoga do kraja šezdeset i sedmog sastanka;
- (d) potrebno je pozvati vlade da odrede žarišne točke održive potrošnje i proizvodnje koje će sudjelovati u 10-godišnjem okviru za programe u cilju uspostavljanja kontakta i koordinacije s odborom i tajništvom; potrebno je također pozvati i ostale dionike da u navedenu svrhu odrede svoje žarišne točke održive potrošnje i proizvodnje;
- (e) potrebno je i uspostaviti te održavati platformu za poticanje podrške programima održive potrošnje i proizvodnje zemalja u razvoju i zemalja u tranziciji, ovisno o slučaju.

5. Procjenu 10-godišnjeg okvira za programe promicanja obrazaca održive potrošnje i proizvodnje bi trebalo provesti nakon isteka razdoblja od pet godina u cilju utvrđivanja koristi, izazova i napretka provedbe. Ova procjena bi mogla biti provedena u vezi s procesom izvještavanja Komisije za održivi razvoj.

Načini provedbe

6. Načini provedbe 10-godišnjeg okvira programa promicanja obrazaca održive potrošnje i proizvodnje bi trebali uključivati sljedeće mjere:

(a) osiguranje podrške u provedbi programa i inicijativa u vezi održive potrošnje i proizvodnje u zemljama u razvoju kroz osiguranje adekvatnih financijskih sredstava iz raznih izvora, uključujući zemlje donatore, međunarodne financijske institucije, privatni sektor i druge dobrovoljne priloge, prijenos ekološki prihvatljivih tehnologija i pristup istima u skladu sa zajednički dogovorenim uvjetima, te izgradnju kapaciteta utemeljenu na relevantnim iskustvima poput, primjerice, Strateškog plana tehnološke pomoći i izgradnje kapaciteta usvojenog na Baliju;^e

(b) pozivanje Programa Ujedinjenih naroda za okoliš na osnivanje fonda za programe održive potrošnje i proizvodnje u cilju mobilizacije dobrovoljnih priloga iz raznih izvora, uključujući priloge iz javnog sektora/donatora, privatnog sektora i drugih izvora, te fondova. Predviđena obilježja spomenutog fonda za posebnu namjenu:

(i) svrha fonda za posebnu namjenu bit će prihvat i mobilizacija sredstava na stabilan, održiv i predvidljiv način s ciljem razvoja programa održive potrošnje i proizvodnje u zemljama u razvoju i zemljama u tranziciji, ovisno o slučaju, te promicanje transparentne dodjele sredstava;

(ii) fond za posebnu namjenu će služiti kao podrška u provedbi 10-godišnjeg okvira programa u zemljama u razvoju, primjerice osiguravanjem početnog kapitala za razvoj i provedbu prijedloga programa;

(iii) financiranje fonda za posebnu namjenu se ne smije provoditi na račun drugih visokoprioritetnih aktivnosti vezanih uz održivi razvoj koje provode tijela Ujedinjenih naroda;

(iv) prijedlozi programa koje zemlje u razvoju podnose fondu za posebnu namjenu moraju ispunjavati niže navedene uvjete, a prilikom dodjeljivanja sredstava nužno je u obzir uzeti regionalnu ravnotežu;

(v) od Programa Ujedinjenih naroda za okoliš, u svojstvu tajništva 10-godišnjeg okvira programa, bit će zatraženo da djeluje u svojstvu skrbnika i upravitelja spomenutog fonda za posebnu namjenu;

(vi) donatore, privatni sektor i druge će se poticati da daju doprinos fondu za posebnu namejnu nakon njegovog osnutka te pruže podršku specifičnim programima i inicijativama u skladu s nacionalnim i regionalim prioritetima zemalja u razvoju;

^e UNEP/GC.23/6/prilog 1. i kor.1., aneks.

- (c) poticanje vlada, međunarodnih financijskih institucija i drugih dionika, uključujući i partnerstva vezana uz održivu potrošnju i proizvodnju, na pružanje podrške u financiranju, osiguranju tehnologije i izgradnji kapaciteta za provedbu 10-godišnjeg okvira za programe u zemljama u razvoju i zemljama u tranziciji putem drugih kanala, gdje je to potrebno;
- (d) poticanje integracije programa i inicijativa vezanih uz održivu potrošnju i proizvodnju u vladine programe i postojeće aktivnosti suradnje, gdje je to moguće;
- (e) promicanje postojećih i novih programa kojima se osiguravaju razni oblici tehničke i razvojne pomoći te podrške u izgradnji kapaciteta, uz poduzimanje koraka u cilju publiciranja takvih mogućnosti u zemljama u razvoju;
- (f) olakšavanje postupka osnivanja partnerstava i izgradnje kapaciteta kroz razvoj stručnih mreža i zajednica prakse vezano uz razne aspekte održive potrošnje i proizvodnje;
- (g) djelovanje u svojstvu katalizatora daljnje pomoći.

Programi održive potrošnje i proizvodnje

7. Programi održive potrošnje i proizvodnje obuhvaćeni 10-godišnjim okvirom za programe promicanja obrazaca održive potrošnje i proizvodnje su dobrovoljni i moraju ispunjavati sljedeće kriterije:

- (a) doprinositi postizanju ciljeva i načela 10-godišnjeg okvira te tri stupa održivog razvoja;
- (b) biti u skladu s nacionalnim i regionalnim potrebama, prioritetima i okolnostima;
- (c) temeljiti se na pristupima zasnovanim na analizi životnog ciklusa, uključujući učinkovito i održivo korištenje resursa, te povezanim metodologijama, uključujući znanstvene i tradicionalne pristupe te koncepte „od kolijevke do kolijevke“ i „3R“, ovisno o slučaju;
- (d) temeljiti se na solidnoj znanstvenoj i političkoj bazi znanja;
- (e) biti transparentni;
- (f) biti u skladu s međunarodnim obvezama, uključujući, gdje je to primjenjivo, i pravila Svjetske trgovinske organizacije;
- (g) promicati uključivanje svih relevantnih dionika;
- (h) uzimati u obzir mogućnost korištenja raznih učinkovitih instrumenata kao što su edukacija, obuka i prikupljanje podataka te istraživačke aktivnosti u okviru svakog programa, gdje je to prikladno;
- (i) imati jasno definirane ciljeve i mjerila uspjeha;
- (j) promicati sinergije u aktivnostima koje se provode u sličnim područjima u cilju promicanja, između ostalog, zajedničkih koristi i prilika za korištenja resursa u cilju postizanja zajedničkih ciljeva i minimizacije dupliciranja tekućih napora i u drugim međunarodnim forumima;
- (k) biti opisani korištenjem jednostavnog, uobičajenog formata u skladu s gore navedenim kriterijima i navoditi ključne dionike.

8. Sljedeći fleksibilan, inicijalan i neiscrpan popis služi u svrhu ilustracije mogućih područja razvoja programa i poticanja dodatnih napora u vezi izrade istih. Važno je podržati inicijative i tekuće programe koje provode zemlje u razvoju. Ovaj indikativan popis izrađen je na temelju iskustava stečenih u provedbi Marakeškog procesa, a uključuje područja utvrđena na regionalnim okruglim stolovima održanima na temu održive potrošnje i proizvodnje te u regionalnim strategijama i akcijskim planovima u vezi iste, između ostalog:

- (a) informacije o kupcima;
- (b) održive stilove života i obrazovanja;
- (c) održiv postupak javne nabave;
- (d) održive zgrade i održivu izgradnju;
- (e) održiv turizam, uključujući i ekoturizam.

9. Tajništvo 10-godišnjeg okvira za programe promicanja obrazaca održive potrošnje i proizvodnje će održavati popis svih programa, projekata i inicijativa obuhvaćenih 10-godišnjim okvirom za programe kao živući dokument kojeg će se redovito ažurirati nakon pridruživanja novih programa, projekata i inicijativa. Ovaj popis će služiti kao informativni alat koji pomaže utvrditi partnere i resurse u svrhu osiguranja podrške određenim programima i inicijativama.

10. Programe obuhvaćene 10-godišnjim okvirom za programe promicanja obrazaca održive potrošnje i proizvodnje moguće je pokrenuti nakon prijave istih tajništvu.
